EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 6.11.2007
KOM(2007) 661 lõplik

Ettepanek:

**NÕUKOGU OTSUS,**

**millega sätestatakse Türgiga loodud ühinemispartnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2006/35/EÜ**

(komisjoni esitatud)

## SELETUSKIRI

Komisjoni 9. novembril 2005 esitatud ettepaneku põhjal võttis nõukogu 23. veebruaril 2006 vastu Türgiga loodud, läbivaadatud ühinemispartnerluse. Partnerlustega nähakse ette lühikese ja keskmise tähtajaga prioriteedid. Seepärast peab komisjon asjakohaseks esitada ettepanek ajakohastatud ühinemispartnerluse loomiseks Türgiga.

Käesolev neljas Türgiga loodav ühinemispartnerlus toetub nõukogu määrusele (EÜ) nr 390/2001, milles on sätestatud, et otsuseid ühinemispartnerluses sisalduvate põhimõtete, prioriteetide, vahe-eesmärkide ja tingimuste ning hilisemate oluliste muudatuste kohta teeb nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega.

Ühinemispartnerluse elluviimiseks peaksid Türgi pädevad ametiasutused välja töötama tegevuskava koos ajakava ja konkreetsete meetmetega, mida Türgi kavatseb sel eesmärgil võtta. Komisjon jälgib prioriteetide elluviimist regulaarselt.

Ühinemispartnerluse prioriteedid on ühenduse finantsabi kavandamise aluseks. Abi andmist jätkatakse asjaomaste rahastamisvahendite, eelkõige nõukogu 17. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1085/2006 (millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend) alusel.

Kavandataval nõukogu otsusel puudub finantsmõju. Eeltoodut arvesse võttes kutsub komisjon nõukogu üles võtma vastu lisatud nõukogu otsuse ettepaneku.

Ettepanek:

**NÕUKOGU OTSUS,**

**millega sätestatakse Türgiga loodud ühinemispartnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2006/35/EÜ**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 26. veebruari 2001. aasta määrust (EÜ) nr 390/2001 Türgile ühinemiseelse strateegia raames antava abi ja eelkõige ühinemispartnerluse loomise kohta[1], eriti selle artiklit 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Määruses (EÜ) nr 390/2001 on sätestatud, et nõukogu teeb komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse Türgile esitatavas ühinemispartnerluses sisalduvate põhimõtete, prioriteetide, vahe-eesmärkide ja tingimuste ning hilisemate oluliste muudatuste kohta.

(2) Selle alusel võttis nõukogu 2001. ja 2003. aastal vastu Türgiga loodud ühinemispartnerluse[2].

(3) Komisjoni 2004. aasta soovituses Türgi kohta on rõhutatud, et Euroopa Liit peaks jätkama poliitiliste reformide protsessi jälgimist ning et läbivaadatud ühinemispartnerlus tuleks esitada 2005. aastal. Seda silmas pidades võttis nõukogu 2006. aasta veebruaris vastu läbivaadatud partnerluse[3].

(4) Detsembris 2004 jõuti Euroopa Ülemkogu kohtumisel järeldusele, et Euroopa Liit jätkab poliitiliste reformide hoolikat jälgimist ühinemispartnerluses kindlaks määratud reformiprotsessi prioriteetide põhjal.

(5) 3. oktoobril 2005. aastal alustasid liikmesriigid Türgiga läbirääkimisi Euroopa Liiduga ühinemiseks. Läbirääkimiste edenemine sõltub Türgi edusammudest ühinemiseks valmistumisel. Edusamme mõõdetakse muu hulgas ühinemispartnerluse rakendamise põhjal, mida regulaarselt läbi vaadatakse.

---

1 EÜT L 58, 28.2.2001, lk 1.
2 Otsus 2001/235/EÜ (EÜT L 85, 24.3.2001, lk 13) ja otsus 2003/398/EÜ (ELT L 145, 12.6.2003, lk 40).
3 Otsus 2006/35/EÜ (ELT L 22, 26.1.2006, lk 34-50).

(6) Komisjoni dokumendis „Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2006–2007” osutati, et partnerlusi ajakohastatakse 2007. aasta lõpus.

(7) Nõukogu võttis 12. juunil 2006 vastu määruse (EÜ) nr 1085/2006 (millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend)[4], millega kehtestatakse ühinemiseks valmistuvatele riikidele finantsabi andmise uus raamistik.

(8) Seepärast on asjakohane võtta vastu läbivaadatud ühinemispartnerlus, millega ajakohastatakse praegust partnerlust, et määrata 2007. aasta eduaruande järelduste põhjal, mis käsitlevad Türgi ettevalmistusi edasiseks integreerumiseks Euroopa Liiduga, kindlaks uued prioriteedid edasiseks tööks.

(9) Et liikmeks saamist ette valmistada, peaks Türgi töötama välja tegevuskava koos ajakava ja konkreetsete meetmetega käesoleva ühinemispartnerluse prioriteetide saavutamiseks.

(10) Otsus 2006/35/EÜ tuleks kehtetuks tunnistada,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

*Artikkel 1*

Türgiga loodud ühinemispartnerluse põhimõtted, prioriteedid, vahe-eesmärgid ja tingimused on sätestatud käesoleva otsuse lisas.

*Artikkel 2*

Ühinemispartnerluse rakendamist kontrollivad ja selle üle teostavad järelevalvet assotsiatsioonilepinguga loodud organid ning nõukogu komisjoni esitatavate iga-aastaste aruannete alusel.

*Artikkel 3*

Otsus 2006/35/EÜ tunnistatakse kehtetuks.

*Artikkel 4*

Käesolev otsus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

*Nõukogu nimel*
*eesistuja*

[4] ELT L 210, 31.7.2006, lk 82.

## LISA: TÜRGIGA LOODUD 2007. AASTA ÜHINEMISPARTNERLUS

### 1. SISSEJUHATUS

Luxembourgis 1997. aasta detsembris kohtunud Euroopa Ülemkogu otsustas, et tõhustatud ühinemiseelse strateegia keskseks teguriks saab ühinemispartnerlus, mille kaudu koondatakse kandidaatriikidele mis tahes vormis antav abi ühtsesse raamistikku. Sel moel suunab ühendus oma abi iga kandidaatriigi erivajadustele, et toetada neid ühinemisega seotud konkreetsete probleemide lahendamisel.

Türgiga loodud esimese ühinemispartnerluse võttis nõukogu vastu 2001. aasta märtsis. Oktoobris 2002 avaldatud laienemist käsitlevas strateegiadokumendis teatas komisjon, et kavatseb esitada ettepaneku Türgiga loodud, läbivaadatud ühinemispartnerluse kohta. Märtsis 2003 esitas komisjon läbivaadatud ühinemispartnerluse ja nõukogu võttis selle vastu sama aasta mais. Oma 2004. aasta oktoobris esitatud soovituses tegi komisjon ettepaneku, et EL peaks jätkama poliitiliste reformide hoolikat jälgimist, et tagada poliitiliste reformide protsessi jätkusuutlikkus ja pöördumatus. Eelkõige soovitas komisjon 2005. aastal võtta vastu läbivaadatud ühinemispartnerluse. Pärast loodetud edusamme partnerluse lühikese tähtajaga prioriteetide rakendamisel ajakohastatakse partnerlust tavaliselt iga kahe aasta tagant. Seepärast teeb komisjon ettepaneku uuendada ühinemispartnerlust.

Ühinemispartnerluse prioriteetide saavutamiseks tuleb Türgil töötada välja tegevuskava koos ajakava ja konkreetsete meetmetega.

Läbivaadatud ühinemispartnerluses sätestatakse mitmed poliitilised/rahalised vahendid, millega abistatakse Türgit liikmesuseks valmistumisel. Läbivaadatud ühinemispartnerlus on eelkõige aluseks edasistele poliitilistele reformidele ning selle põhjal hinnatakse tulevasi edusamme.

### 2. PÕHIMÕTTED

Türgi suhtes kindlaks määratud peamised prioriteedid on seotud suutlikkusega täita Kopenhaagenis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu (1993) kehtestatud kriteeriume ning 3. oktoobril 2005. aastal nõukogu vastuvõetud läbirääkimiste raamistiku nõudeid.

### 3. PRIORITEEDID

Käesolevas ühinemisstrateegias loetletud prioriteedid on valitud põhimõttel, et riik suudaks neid lähiaastatel reaalselt saavutada või märgatavalt nende suunas liikuda. Eristatakse lühikese tähtajaga prioriteete, mille täitmist oodatakse ühe kuni kahe aasta jooksul, ning keskmise tähtajaga prioriteete, mille täitmist oodatakse kolme kuni nelja aasta jooksul. Prioriteedid käsitlevad nii õigusakte kui ka nende rakendamist.

Läbivaadatud ühinemispartnerlusega nähakse ette prioriteetsed valdkonnad, millele Türgi peab liikmeks saamise ettevalmistamisel tähelepanu pöörama. Türgil tuleb tegeleda siiski kõigi eduaruandes märgitud küsimustega, sealhulgas tugevdada poliitiliste reformide protsessi, et tagada selle pöördumatus ning kindlustada selle ühetaoline rakendamine kogu riigis ja kõikidel haldustasanditel. Samuti on tähtis, et Türgi täidab õigusaktide ühtlustamise ja *acquis*' ülevõtmisega seotud kohustused kooskõlas assotsiatsioonilepingu, tolliliidu ja EÜ-Türgi assotsieerimisnõukogu otsustega, näiteks põllumajandustoodetega kauplemise korra osas.

### 3.1. Lühikese tähtajaga prioriteedid

**Poliitiline dialoog**

**Demokraatia ja õigusriik**

***Avalik haldus***

– Jätkata avaliku halduse ja personalipoliitika reformimist, et tagada suurem tõhusus, vastutus ja läbipaistvus.

– Tugevdada kohalikke ametiasutusi, reformides selleks keskvalitsust, detsentraliseerides pädevuse kohalikele omavalitsustele ja eraldades neile piisavad vahendid.

– Võtta vastu õigusaktid, millega luuakse täielikult toimiv ombudsmani süsteem, ning rakendada neid.

***Tsiviiljärelevalve julgeolekujõudude üle***

– Jätkata sõjaväe üle teostatava tsiviilkontrolli ühtlustamist ELi liikmesriikide tavadega. Tagada, et sõjaväegi ei sekku poliitilistesse küsimustesse ja tsiviilvõimud täidavad täielikult järelevalvefunktsiooni julgeolekuküsimustes.

– Võtta meetmeid, et suurendada vastutust ja läbipaistvust julgeolekuküsimuste lahendamises.

– Kehtestada parlamendi täielik järelevalve sõjaväe- ja kaitsepoliitika ning kõigi nendega seotud kulude üle, kaasa arvatud välisauditi kaudu.

– Piirata sõjaväekohtute jurisdiktsiooni nii, et see hõlmab ainult sõjaväelaste sõjaväeliste kohustustega seonduvat.

***Kohtusüsteem***

– Suurendada jõupingutusi, sealhulgas korraldada koolitusi, tagamaks, et kohtusüsteemi inimõiguste ja põhivabadustega seotud õigusaktide tõlgendamine on kooskõlas inimõiguste Euroopa konventsiooni, Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika ja Türgi põhiseaduse artikliga 90.

– Tagada kohtusüsteemi, eelkõige kohtunike ja prokuröride kõrgema nõukogu ning kontrollisüsteemi sõltumatus teistest riiklikest institutsioonidest. Eelkõige tagada, et kohtunike ja prokuröride kõrgem nõukogu esindab kohtusüsteemi tervikuna.

– Tõhustada kohtusüsteemi, eelkõige institutsioonilise suutlikkuse suurendamise ja uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku vastuvõtmise kaudu.

– Jätkata piirkondlike vaheastme apellatsioonikohtute asutamist.

***Korruptsioonivastane poliitika***

– Töötada välja laiaulatuslik korruptsioonivastane strateegia ning luua keskasutus, kes jälgib selle rakendamist. Parandada kõigi asjaomaste institutsioonide vahelist koordineerimist.

– Tagada avalike teenistujate eetilise käitumise põhimõtteid käsitleva määruse rakendamine ning laiendada selle sätteid valitud ametnikele ja kohtusüsteemi, kõrgkoolide ja sõjaväe töötajatele.

– Piirata kooskõlas Euroopa parimate tavadega poliitikutele ja ametiisikutele antud immuniteeti ning täiustada õigusakte, milles käsitletakse parteide ja valimiskampaaniate rahastamise läbipaistvust.

**Inimõigused ja vähemuste kaitse**

***Inimõiguste alase rahvusvahelise õiguse järgimine***

– Ratifitseerida ÜRO piinamisvastase konventsiooni vabatahtlik protokoll, millega nähakse ette sõltumatu järelevalvesüsteemi loomine kinnipidamisasutuste üle.

***Euroopa Inimõiguste Kohus***

– Järgida inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsiooni ning tagada Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste täielik täitmine.

– Muuta kriminaalmenetluse seadustikku, et jõustada kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu asjakohaste otsustega õigus kohtuotsuse läbivaatamisele.

***Inimõiguste edendamine ja jõustamine***

– Luua kooskõlas asjakohaste ÜRO põhimõtetega sõltumatu ja piisavate vahenditega riiklik inimõiguste institutsioon.

– Jätkata õiguskaitseasutuste personali koolitamist inimõigustealastes küsimustes ja uurimistehnika valdkonnas.

***Kodaniku- ja poliitilised õigused***

*Piinamise ja väärkohtlemise ärahoidmine*

– Tagada piinamise ja väärkohtlemise suhtes nulltolerantsi poliitika raames võetud meetmete rakendamine kooskõlas inimõiguste Euroopa konventsiooniga ning piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa komitee soovitustega.

– Tagada Istanbuli protokolli rakendamine kogu riigis, eelkõige meditsiiniteadmiste suurendamise abil.

– Tugevdada võitlust karistamatuse vastu. Tagada, et prokurörid uurivad võimalikke juhtumeid õigeaegselt ja tõhusalt, et tuvastada õigusrikkujad ja neid kohtulikult karistada.

*Õiguskaitse kättesaadavus*

– Suurendada jõupingutusi, et tagada piisav õigusabi ja kvaliteetsed tõlketeenused.

*Sõnavabadus*

– Vaadata läbi sõnavabadust, kaasa arvatud ajakirjandusvabadust käsitlevad õigusaktid kooskõlas inimõiguste Euroopa konventsiooni ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikaga.

– Heastada vägivallatu arvamuse avaldamise eest esitatud süüdistused või süüdi mõistmine.

*Kogunemis- ja ühinemisvabadus*

– Jätkata kõigi ühinemis- ja rahumeelse kogunemise vabadust käsitlevate reformide rakendamist kooskõlas inimõiguste Euroopa konventsiooni ja sellega seotud kohtupraktikaga. Rakendada meetmeid, et vältida julgeolekujõudude ülemäärase jõu kasutamist.

– Viia parteisid käsitlevad õigusaktid vastavusse ELi liikmesriikide parimate tavadega.

*Kodanikuühiskonna organisatsioonid*

– Jätkata kodanikuühiskonna riigisisese arengu tugevdamist ja kodanikuühiskonna poliitika kujundamisse kaasamise suurendamist.

– Hõlbustada ja julgustada avatud suhtlemist ja koostööd Türgi kodanikuühiskonna kõigi sektorite ja Euroopa partnerite vahel.

*Usuvabadus*

– Vaadata kooskõlas inimõiguste Euroopa konventsiooni ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikaga läbi sihtasutusi käsitlevad õigusaktid.

– Tagada, et mittemoslemi religioossed kogukonnad saavad end registreerida juriidiliseks isikuks ja kasutada vastavaid õigusi.

– Tagada mittemoslemi vähemusele võimalus saada kõrgemat usualast haridust, sealhulgas võimalus koolitada vaimulikke.

– Tagada Türgi ja välisriigi kodanike võrdne kohtlemine seoses võimalusega kasutada oma õigust usuvabadusele organiseeritud religioossete kogukondade tegevusest osavõtmise kaudu.

– Võtta vastu õigusaktid, et tõkestada veendumuste tõttu või religioossetel põhjusel sõjaväeteenistusest keeldujatele korduvat süüdistuse esitamist ja nende korduvat süüdimõistmist.

***Majanduslikud ja sotsiaalsed õigused***

*Naiste õigused*

– Jätkata meetmete võtmist, et rakendada kehtivaid naiste õigustega seotud ja naiste vastu suunatud mis tahes vägivalla (sealhulgas au kaitsega põhjendatavad süüteod) vastaseid õigusakte. Tagada erikoolitus kohtunikele ja prokuröridele, õiguskaitseasutuste, omavalitsuste ja teiste vastutavate ametiasutuste töötajatele ning luua kõigisse suurematesse omavalitsustesse kooskõlas kehtivate õigusaktidega varjupaigad vägivalla hirmus elavatele naistele.

– Suurendada üldsuse ja eelkõige meeste teadlikkust soolise võrdõiguslikkuse küsimustest, edendada naiste rolli ühiskonnas, poliitilises ja sotsiaalses elus (sealhulgas nende hariduse edendamise ning tööturul osalemise kaudu) ning toetada naisorganisatsioonide arengut, et täita nimetatud eesmärke.

*Laste õigused*

– Tagada lastekaitseseaduse täielik rakendamine ning edendada laste õiguste kaitset kooskõlas ELi ja rahvusvaheliste standarditega.

– Jätkata jõupingutusi, et lahendada lapstööjõu probleem ning parandada tänavalaste olukorda.

*Töötajate õigused ja ametiühingud*

– Tagada kooskõlas ELi standardite ja asjakohaste ILO konventsioonidega kõigi ametiühinguõiguste, eelkõige organiseerumis-, streigi- ja kollektiivse läbirääkimise õiguse austamine.

– Jätkata sotsiaalse dialoogi tugevdamist ning lihtsustada ja julgustada koostööd ELi partneritega.

*Diskrimineerimisvastane poliitika*

– Tagada kõigi isikute inimõiguste ja põhivabaduste täielik austamine nii õigusaktides kui ka praktikas kedagi diskrimineerimata ja olenemata keelest, poliitilistest veendumustest, soost, rassilisest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest.

– Tugevdada jõupingutusi õppekavade ja õpikute läbivaatamiseks, et välistada diskrimineeriva väljendusviisi kasutamine.

***Vähemuste õigused, kultuurilised õigused ja vähemuste kaitse***

– Tagada kultuuriline mitmekesisus ning edendada vähemuste austamist ja kaitset kooskõlas inimõiguste Euroopa konventsiooni, vähemusrahvuste kaitse raamkonventsiooni põhimõtete ja liikmesriikide heade tavadega.

– Tagada kooskõlas inimõiguste Euroopa konventsiooni protokolliga nr 1 vähemuste õiguslik kaitse, eriti omandiõiguste segamatu kasutamise kaitse.

*Kultuurilised õigused*

– Tõhustada muude kui türgikeelsete raadio- ja telesaadete edastamist, tühistades selleks eelkõige kehtivad õiguslikud piirangud.

– Võtta vajalikud meetmed, et toetada muude keelte õpetamist peale türgi keele.

*Olukord ida- ja kagupiirkonnas*

– Töötada välja laiaulatuslik lähenemisviis piirkondlike erinevuste vähendamiseks ning eelkõige olukorra parandamiseks Türgi kaguosas, et parandada kõigi Türgi kodanike, sealhulgas kurdi päritolu kodanike majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi võimalusi.

– Kaotada kagupiirkonnas külade valvamise süsteem.

– Puhastada piirkond maamiinidest.

*Riigi sees ümberasustatud isikud*

– Jätkata meetmete võtmist riigi sees ümberasustatud isikute algsetesse asupaikadesse naasmise lihtsustamiseks kooskõlas ÜRO peasekretäri ümberasustatud isikute küsimustega tegeleva eriesindaja soovitustega.

– Jätkata terrorismist ja terrorismivastasest võitlusest põhjustatud kahjude kompenseerimist käsitleva seaduse rakendamist. Tagada kannatanutele õiglase hüvitise viivitamatu maksmine.

**Piirkondlikud küsimused ja rahvusvahelised kohustused**

*Küpros*

– Tagada jätkuv toetus jõupingutustele leida ÜRO raames ning kooskõlas ELi aluspõhimõtetega terviklik lahendus Küprose probleemile, aidates samal ajal luua paremat õhkkonda sellise lahenduseni jõudmiseks.

– Rakendada täielikult protokolli, millega kohandatakse Ankara lepingut seoses kümne uue ELi liikmesriigi ühinemisega, sealhulgas kaotada kõik piirangud, mis kehtivad Küprose lipu all sõitvate laevade ja Küprose kaubandust teenindavate laevade suhtes[5].

– Võtta võimalikult kiiresti konkreetsed meetmed Türgi ja kõigi ELi liikmesriikide, kaasa arvatud Küprose Vabariigi vaheliste kahepoolsete suhete normaliseerimiseks[6].

*Piiritülide rahumeelne lahendamine*

– Jätkata jõupingutusi mis tahes lahendamata piiritülide lahendamiseks vastavalt ÜRO põhikirjale vaidluste rahumeelse lahendamise põhimõtte, sealhulgas vajaduse korral Rahvusvahelise Kohtu jurisdiktsiooni kohaselt.

---

5 Vt ka Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide 21. septembri 2005. aasta deklaratsioon.

6 Vt ka Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide 21. septembri 2005. aasta deklaratsioon.

– Kohustuda ühemõtteliselt järgima heanaaberlikke suhteid, tegeleda naaberriikidega vastuolusid põhjustavate mis tahes konfliktiallikatega ning hoiduda mis tahes tegevusest, mis võiks avaldada negatiivset mõju piirivaidluste rahumeelse lahendamise protsessile.

**Majanduslikud kriteeriumid**

– Jätkata asjakohase eelarve- ja rahapoliitika rakendamist, et võtta vajalikke meetmeid makromajandusliku stabiilsuse ja prognoositavuse säilitamiseks. Rakendada jätkusuutlikku ja tõhusat sotsiaalkindlustussüsteemi.

– Jätkata majanduspoliitika erinevate institutsioonide ja poliitikavaldkondade vahelise kooskõlastamise tugevdamist, et töötada majandusvaldkonnas välja sidus ja jätkusuutlik majanduspoliitika raamistik.

– Jätkata riigiettevõtete erastamist.

– Jätkata turu liberaliseerimist ja hindade reformimist, eelkõige energeetika ja põllumajanduse valdkonnas.

– Tegeleda tööturu tasakaalu puudumisega. Täiustada tööturul selle eesmärgi saavutamiseks stiimuleid ja paindlikkust, et suurendada tööturul osalemise ja tööhõivemäära, ning tõhustada jõupingutusi hariduse valdkonnas ja kutsealases koolituses, et edendada üleminekut põllumajanduselt teenustepõhisele majandusele.

– Parandada ettevõtluskeskkonda. Täiustada selle eesmärgi saavutamiseks kaubanduskohtute toimimist, tagada turgu reguleerivate asutuste sõltumatus ning täiustada pankrotimenetlusi, et kaotada turult lahkumise suhtes kehtivad piirangud.

– Määrata kindlaks vahendid varimajanduse probleemi lahendamiseks ning rakendada neid.

**<u>Võime võtta liikmesusest tulenevaid kohustusi</u>**

***1. peatükk: kaupade vaba liikumine***

– Kaotada impordiload ja -litsentsid, samuti põhjendamatud nõuded taotleda toodete (välja arvatud kasutatud mootorsõidukid) jaoks sertifikaate.

– Esitada komisjonile tegevuskava kasutatud mootorsõidukite impordilubade kaotamiseks.

– Viia lõpule EÜ asutamislepingu artiklitega 28–30 vastuolus olevate meetmete kindlakstegemine, koostada tegevuskava nende tühistamiseks ja kehtestada Türgi õiguskorras vastastikuse tunnustamise klausel.

– Lahendada farmaatsiatoodetega seotud regulatiivsete andmete kaitse probleem.

***3. peatükk: asutamisõigus ja teenuste osutamise vabadus***

– Esitada üksikasjalik strateegia koos õigusaktide vastavusseviimist ja institutsionaalset suutlikkust käsitlevate kõigi vajalike meetmete ajakavaga, et viia käesolevas peatükis hõlmatud valdkonnad vastavusse asjakohase *acquis*'ga.

– Jätkata kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise vallas õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga, kehtestades selleks eelkõige akadeemilisest tunnustamisest eraldiseisva kutsealase tunnustamise menetluse ja võttes kasutusele direktiivis 2005/36/EÜ sätestatud koolituse miinimumnõuded.

– Alustada õigusaktide vastavusseviimist postiteenuseid käsitleva *acquis*'ga.

***4. peatükk: kapitali vaba liikumine***

– Jätkata ELi otseinvesteeringuid mõjutavate piirangute kõrvaldamist.

– Alustada maksusüsteeme käsitlevate õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga.

***5. peatükk: riigihanked***

– Määrata ühele riigihangetega tegelevale organisatsioonile ülesandeks tagada sidus poliitika ja juhtida selle rakendamist.

– Esitada laiaulatuslik strateegia, mis sisaldab kõiki õigusaktide vastavusseviimiseks ja institutsionaalse suutlikkuse arendamiseks vajalikke reforme, et viia kõnealune valdkond *acquis*'ga vastavusse.

***6. peatükk: äriühinguõigus***

– Võtta vastu uus äriseadustik.

***7. peatükk: intellektuaalomandiõigus***

– Suurendada politsei, tolli ja kohtusüsteemi suutlikkust jõustada intellektuaalomandiõigusi, sealhulgas tugevdada nimetatud osapoolte vahelist koordineerimist.

– Lahendada eelkõige kaubamärkide võltsimise ja piraatluse probleem.

***8. peatükk: konkurentsipoliitika***

– Võtta vastu riigiabiseadus, mis vastab *acquis*' nõuetele, ning luua oma tegevuses sõltumatu riigiabi järelevalve amet, kes on võimeline täitma kehtivaid läbipaistvuse tagamise kohustusi.

– Viia kooskõlas ELi nõuetega lõpule terasesektori ümberkorraldamise riikliku programmi koostamine ning võtta see vastu.

***9. peatükk: finantsteenused***

– Jätkata õigusaktide vastavusseviimist krediidiasutustele ja investeerimisühingutele esitatavate uute kapitalinõuetega ning muude selle valdkonnaga seotud direktiividega (hoiuste tagamise skeem, likvideerimine ja saneerimine, finantskonglomeraadid, pangakontod).

– Tugevdada usaldatavuse ja järelevalve standardeid nii pangandus- kui ka muudes rahandussektorites, sealhulgas luua sõltumatu reguleeriv asutus ja sõltumatu järelevalveasutus.

***10. peatükk: infoühiskond ja meedia***

– Võtta vastu uus elektroonilise side seadus, mis on vastavuses ELi kehtiva reguleeriva raamistikuga.

– Viia lõpule oluliste esmaste tingimuste vastuvõtmine ja rakendada neid, et vastata ELi 2002. aasta reguleerivale raamistikule.

– Jätkata audiovisuaalpoliitika valdkonnas õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga, eelkõige piirideta televisiooni direktiiviga.

***11. peatükk: põllumajandus ja maaelu areng***

– Luua IPARDi esindus (ühinemiseelse abi rahastamisvahend maaelu arendamiseks), mis on akrediteeritud vastavalt ELi nõuetele.

– Tühistada piirangud, mis on kehtestatud veiseliha, elusveiste ja kõrvalsaadustega kauplemisele.

***12. peatükk: toiduohutus, veterinaar- ja fütosanitaarpoliitika***

– Võtta vastu ELi nõuetele vastav toitu, sööta ja veterinaarküsimusi käsitlev raamseadus, mis võimaldab võtta ELi *acquis*' täielikult üle.

– Tagada veiste identifitseerimise ja registreerimise ning nende liikumise registreerimise süsteemi toimimine kooskõlas ELi *acquis*'ga ning alustada asjakohaste süsteemide rakendamist lammaste ja kitsede suhtes, et jälgida nende liikumist.

– Võtta vajalikke meetmeid, mis võimaldavad maailma loomatervishoiu organisatsioonil kuulutada Traakia piirkonna vaktsineerimise abil suu- ja sõrataudi vabaks tsooniks.

– Liigitada kõik põllumajanduslikud toidutööstused ELi *acquis*' kohaste kategooriate alusel ning valmistada ette riiklik tegevuskava selliste tööstuste ajakohastamiseks.

***13. peatükk: kalandus***

– Tugevdada haldusstruktuure, luues selleks eelkõige keskse üksuse, kes vastutab kõigi kalandusega seotud küsimuste eest. Erilist tähelepanu tuleb osutada kalandusinspektsiooni ja kontrolliteenistuste tugevdamisele.

– Võtta vastu kooskõlas ELi nõuetega läbivaadatud kalandusseadus.

***14. peatükk: transpordipoliitika***

– Võtta vastu raudtee raamseadus, et järk-järgult avada Türgi raudteetransporditurg ning lahutada infrastruktuuri haldamise ja teenuste pakkumisega seotud ülesanded.

– Jätkata merendussektori õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga ja rakendada neid, osutades erilist tähelepanu reostuse vältimise tõhustamisele. Jätkata mereadministratsiooni tugevdamist, sealhulgas suurendada Türgi laevastiku ohutust ja rakendada mereohutust käsitlevat *acquis*'d.

– Töötada lennunduse valdkonnas välja tehniline lahendus, millega tagatakse vajalik suhtlus Vahemere kagupiirkonna lennuohutuse asjakohase taseme kindlustamiseks.

– Osaleda protsessis ühenduse määramise tunnustamiseks ning koostada selge strateegia õigusaktide järkjärguliseks vastavusseviimiseks ühtset Euroopa taevast käsitleva *acquis*'ga.

– Viia tsiviillennundusjulgestuse valdkonna õigusaktid vastavusse Euroopa tsiviillennunduskonverentsi poliitilise avalduse asjakohaste sätete ja iseärasustega ning rakendada selliseid õigusakte.

***15. peatükk: energeetika***

– Jätkata gaasi ja elektri siseturu ning piiriülese elektrikaubanduse vallas õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga ning rakendada neid õigusakte, et võtta arvesse ka võimalikku ühinemist energiaühenduse lepinguga. Tagada õiglaste ja mittediskrimineerivate eeskirjade rakendamine gaasi edastamisel.

– Jätkata erinevate reguleerivate asutuste suutlikkuse arendamist ning tagada nende sõltumatus.

– Suurendada energiatõhususe valdkonnas haldussuutlikkust ja jätkata õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga, edendada suure tõhususega koostootmist ning arendada taastuvenergia kasutamist transpordi, elektri ja soojendamise/jahutamise valdkonnas, sealhulgas kehtestada asjakohased ja ambitsioonikad eesmärgid ja stiimulid.

– Ühineda kasutatud tuumkütuse käitlemise ohutust ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutust käsitleva ühiskonventsiooniga.

***16. peatükk: maksustamine***

– Võtta praktilisi meetmeid, mis märkimisväärselt vähendavad alkoholitoodete, imporditud tubaka ja sigarettide diskrimineerivat maksustamist, ning esitada selgete eesmärkidega tegevuskava, mille komisjon on heaks kiitnud, mis tahes kehtiva diskrimineeriva maksu kiireks kõrvaldamiseks.

– Jätkata käibe- ja aktsiisimakse, eelkõige nende struktuuri ja kohaldatavaid määre käsitlevate õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga.

– Jätkata maksuhalduse, sealhulgas IT sektori tugevdamist ja ajakohastamist, et parandada maksukohustuste täitmist, täiustada maksutulude kogumist ja vähendada varimajanduse osakaalu.

***18. peatükk: statistika***

– Koguda rahvamajanduse arvepidamise aluseks olevaid olulisi näitajaid õigeaegselt kooskõlas standardiga ESA 95.

– Viia ELi nõuetele vastava põllumajandusstatistika koostamise jaoks vajaliku teabe kogumise metoodika ja organisatsiooniline korraldus vastavusse *acquis*'ga.

– Viia lõpule äriregistri loomine.

***19. peatükk: sotsiaalpoliitika ja tööhõive***

– Luua tingimused tõhusaks sotsiaalseks dialoogiks kõigil tasanditel, võttes muu hulgas vastu uued õigusaktid ametiühingute tegevust piiravate sätete tühistamiseks ning tagades kõigi ametiühinguõiguste austamise.

– Esitada analüüs mitteametliku töö kohta Türgis ning koostada üldise tegevuskava raames, millega tagatakse kogu tööjõudu käsitleva *acquis*' jõustamine, kava selle probleemi lahendamiseks.

– Viia lõpule sotsiaalse kaasamise ühismemorandumi ja tööhõivepoliitika prioriteetide ühise hindamise koostamine ning võtta aktiivselt nendes protsessides järelmeetmeid.

***20. peatükk: ettevõtlus- ja tööstuspoliitika***

– Võtta vastu läbivaadatud laiaulatuslik tööstuspoliitika strateegia ning läbivaadatud tegevuskava väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kohta.

***22. peatükk: regionaalpoliitika ja struktuurivahendite koordineerimine***

– Tugevdada eelkõige ministeeriumides institutsiooniliste struktuuride loomist ja haldussuutlikkust sellistes valdkondades nagu programmitöö, projektide ettevalmistamine, järelevalve, hindamine ning finantsjuhtimine ja -kontroll, et rakendada ELi ühinemiseelseid programme ühenduse ühtekuuluvuspoliitika rakendamise ettevalmistamiseks.

***23. peatükk: kohtusüsteem ja põhiõigused***

– Tugevdada jõupingutusi, et viia isikuandmete kaitse vallas õigusaktid vastavusse *acquis*'ga ning luua sõltumatu andmekaitsega tegelev järelevalveasutus.

– *Muud prioriteedid on nimetatud poliitiliste kriteeriumide peatükis.*

***24. peatükk: õigus, vabadus ja turvalisus***

– Jätkata kõigi õiguskaitseasutuste tugevdamist ning viia nende staatus ja tegevus vastavusse Euroopa standarditega, sealhulgas arendada asutustevahelist koostööd. Võtta vastu eetikakoodeks ning luua sõltumatu ja tõhus kaebuste käsitlemise süsteem, et tagada kõigi õiguskaitseasutuste suurem läbipaistvus.

– Jätkata jõupingutusi varjupaigaõigust ja rännet käsitleva riikliku tegevuskava rakendamiseks (sealhulgas võtta vastu suunised) ning tõhustada ebaseadusliku rände vastast võitlust kooskõlas rahvusvaheliste standarditega.

– Sõlmida kiiresti ELiga tagasivõtuleping.

– Teha kooskõlas *acquis*'ga edusamme laiaulatusliku varjapaigaseaduse vastuvõtmise ettevalmistustes, sealhulgas luua varjupaigaküsimustega tegelev asutus.

– Jätkata jõupingutusi integreeritud piirihalduse riikliku tegevuskava rakendamisel, sealhulgas koostada täpsed suunised. Võtta meetmeid, et luua uus piiriseadust jõustav asutus.

– Rakendada riiklikku strateegiat organiseeritud kuritegevusega võitlemiseks. Tugevdada organiseeritud kuritegevuse, uimastite, inimkaubanduse, pettuse, korruptsiooni ja rahapesu vastast võitlust.

***26. peatükk: haridus ja kultuur***

– Suurendada elukestva õppe programmiga ja programmiga „Aktiivsed noored" tegeleva riikliku asutuse haldussuutlikkust, et tulla toime suurenenud töökoormusega.

***27. peatükk: keskkond***

– Võtta vastu laiaulatuslik strateegia koos eesmärkide ja ajakavaga *acquis*' järkjärguliseks ülevõtmiseks, rakendamiseks ja jõustamiseks, sealhulgas tegevuskavad vajaliku haldussuutlikkuse saavutamiseks riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning vajalike finantsvahendite tagamiseks.

– Jätkata *acquis*', eelkõige horisontaalsete ja raamõigusaktide (nagu keskkonnamõju hindamine), sealhulgas piiriüleste aspektide ülevõtmist, rakendamist ja jõustamist ning haldussuutlikkuse suurendamist.

– Võtta vastu riiklik jäätmekava.

***28. peatükk: tarbijakaitse ja tervishoid***

– Jätkata õigusaktide vastavusseviimist tarbijate ja tervisega seotud *acquis*'ga, sealhulgas vere, kudede, rakkude ja tubakaga seotud valdkondades, ning tagada vajalikud haldusstruktuurid ja piisav jõustamissuutlikkus.

– Suurendada kohtusüsteemi suutlikkust, sealhulgas pakkuda koolitusi, et tagada järjepidevus tarbijakaitset käsitlevate õigusaktide tõlgendamises.

***29. peatükk: tolliliit***

– Viia vabatsoone, eelkõige tollikontrolli ja revisjoni käsitlevad õigusaktid vastavusse asjakohase *acquis*'ga.

– Suurendada tolli jõustamissuutlikkust, eelkõige ebaseadusliku kaubanduse ja võltsimise vastases võitluses. Jätkata ettevalmistusi IT-süsteemide sidususe tagamiseks ELi süsteemidega.

– Tühistada tollimaksuvabastus tolliliidu raames reguleeritud kaupadelt ja nendelt, mida müüakse tollimaksuvabades kauplustes Türki sisenevatele reisijatele.

***30. peatükk: välissuhted***

– Viia oma seisukohad Maailma Kaubandusorganisatsioonis (Doha arengukavaga seotud küsimustes) ja OECDs vastavusse ELi omadega.

– Viia üldise soodustuste süsteemi vallas lõpule õigusaktide vastavusseviimine Euroopa Ühenduse korraga.

– Jätkata jõupingutusi veel sõlmimata vabakaubanduslepingute sõlmimiseks kolmandate riikidega kooskõlas *acquis*'ga.

***31. peatükk: välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika***

– Jätkata ühise välis- ja julgeolekupoliitika vallas õigusaktide vastavusseviimist ELi ühiste seisukohtade, deklaratsioonide, avalduste ja demaršidega.

– Ühtlustada kolmandate riikide suhtes rakendatavat poliitikat ja rahvusvahelistes organisatsioonides võetud seisukohti ELi ja tema liikmesriikide omadega, sealhulgas neid, mis on seotud ELi liikmesriikide osalemisega asjaomastes organisatsioonides ja kokkulepetes, nagu Wassenaari kokkulepe.

***32. peatükk: finantskontroll***

– Võtta vastu avaliku sektori sisefinantskontrolli poliitikat käsitlev ajakohastatud dokument ning vastavad õigusaktid.

– Võtta vastu menetluses olevad õigusaktid, et tagada Türgi Riigikontrolli tegevuse vastavus Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvahelise Organisatsiooni (INTOSAI) standarditele ja suunistele.

– Luua pettusevastase tegevuse koordineerimise struktuur, mis on oma tegevuses sõltumatu, et kaitsta EÜ finantshuve.

## 3.2. Keskmise tähtajaga prioriteedid

**Majanduslikud kriteeriumid**

– Viia lõpule erastamiskava rakendamine.

– Tagada riigi rahanduse jätkusuutlikkus.

– Jätkata hariduse ja tervishoiu üldise taseme parandamist, osutades erilist tähelepanu nooremale põlvkonnale ja naistele.

– Ajakohastada riigi infrastruktuur, eelkõige energeetika ja transpordi valdkonnas, et tugevdada majanduse konkurentsivõimet tervikuna.

**Võime võtta liikmesusest tulenevaid kohustusi**

***2. peatükk: töötajate vaba liikumine***

– Tagada, et tööturuasutustel on piisav suutlikkus, et tagada osalemine Euroopa tööturuasutuste (EURES) süsteemis.

– Jätkata haldusstruktuuride tugevdamist, eelkõige seoses sotsiaalkindlustusskeemide koordineerimisega.

***3. peatükk: asutamisõigus ja teenuste osutamise vabadus***

– Jätkata asutamisõiguse ja piiriüleste teenuste osutamise vabaduse suhtes kehtestatud piirangute kõrvaldamist.

– Jätkata õigusaktide vastavusseviimist postiteenuseid käsitleva *acquis*'ga.

– Jätkata kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise vallas õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga ning teha eelkõige jõupingutusi kodakondsusele esitatavate nõuete kaotamiseks.

***5. peatükk: riigihanked***

– Rakendada riigihangete strateegiat.

– Edendada elektrooniliste vahendite kasutamist hankemenetlustes.

***6. peatükk: äriühinguõigus***

– Võtta ettevõtjate raamatupidamise ja auditeerimise vallas vastu üldotstarbeline finantsaruandluse raamistik kooskõlas ELi standarditega.

– Karmistada avalikustamisnõudeid. Kehtestada eelkõige üldine nõue ettevõtjatele esitada auditeeritud juriidiliste isikute puhul deklaratsioonid ja konsolideeritud raamatupidamisaruanded, et teha need avalikkusele kättesaadavaks.

***7. peatükk: intellektuaalomandiõigus***

– Jätkata õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga ning tagada intellektuaalomandiõiguste tõhus jõustamine.

***8. peatükk: konkurentsipoliitika***

– Viia riigiabi valdkonnas teisesed õigusaktid vastavusse *acquis*'ga.

– Tagada riigiabi valdkonna läbipaistvus kooskõlas kehtivate kahepoolsete kohustustega. Teatada ühendusele kõigist kehtivatest abikavadest ning teatada eelnevalt mis tahes üksikabist, mida kavatsetakse anda.

***10. peatükk: infoühiskond ja meedia***

– Jätkata elektroonilise side valdkonnas *acquis*' ülevõtmist ja rakendamist ning valmistada ette turgude täielik liberaliseerimine.

– Jätkata õigusaktide vastavusseviimist audiovisuaalvaldkonnas kehtiva *acquis*'ga, tugevdada reguleeriva asutuse sõltumatust ja suurendada selle haldussuutlikkust.

***11. peatükk: põllumajandus ja maaelu areng***

– Jätkata põllumajandusliku maa katastri ning põllumajandustootjate riikliku registreerimissüsteemi arendamist, et valmistada ette põllumajandusliku maa kontrollimist.

– Alustada keskkonna ja paikkonnaga seotud katsemeetmete rakendamise ettevalmistamist, et hiljem rakendada põllumajanduse keskkonnameetmeid.

***12. peatükk: toiduohutus, veterinaar- ja fütosanitaarpoliitika***

– Võtta kontrollimeetmed seoses loomahaigustega ning koostada tauditõrjeprogrammid, kui need on vajalikud loomade tervisliku seisundi tõttu.

– Tõhustada teadusliku analüüsi ja kontrollisuutlikkust toiduohutuse, veterinaar- ja fütosanitaarvaldkonnas, eelkõige seoses tugilaborite, ainejääkide kontrolli (sealhulgas kontrollikavade) ja proovivõtumenetlustega.

– Viia transmissiivse spongioosse entsefalopaatia ja loomsete kõrvalsaaduste valdkonnas õigusaktid vastavusse *acquis*'ga ning alustada vajaliku kogumis- ja töötlemissüsteemi loomist.

***13. peatükk: kalandus***

– Luua usaldusväärne kalavarude hindamise süsteem, mis annab täpset teavet mere elusressursside kohta.

– Kohandada praegust laevastikuregistrit vastavalt ELi nõuetele.

***14. peatükk: transpordipoliitika***

– Jätkata eelkõige maanteetransporti ja lennuohutust käsitlevate õigusaktide ja halduse vastavusseviimist transpordi valdkonna *acquis*'ga.

– Tugevdada suutlikkust rakendada ELi *acquis*'d, sealhulgas kontrollimeetmeid, kooskõlas ELi standarditega.

***15. peatükk: energeetika***

– Tagada konkurentsivõimelise energia siseturu loomine kooskõlas elektri- ja gaasidirektiividega. Jätkata toimiva ja konkurentsivõimelise energiaturu jaoks vajalike haldus- ja reguleerivate struktuuride tugevdamist.

– Võtta vastu tuumaenergiaseadus, millega tagatakse vastavalt ELi standarditele tuumaohutuse kõrge tase.

***16. peatükk: maksustamine***

– Jätkata aktsiisi- ja käibemaksu, eelkõige maksuvähendusi ja -vabastusi, eriskeeme, enammakstud maksusumma tagasisaamist ja vähendatud maksumäärade kohaldamist käsitlevate õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga.

***18. peatükk: statistika***

– Tugevdada Turkstati koordineerimise rolli ja suurendada tema haldussuutlikkust, et tagada andmete õigeaegsem kogumine, töötlemine ja edastamine.

***19. peatükk: sotsiaalpoliitika ja tööhõive***

– Jätkata *acquis*' ülevõtmist ning tugevdada koos tööturu osapooltega asjaomaseid haldus- ja jõustamisstruktuure, sealhulgas tööinspektsioone.

– Parandada tööjõuturu ja sotsiaalse arengu hindamist ja jälgimist ning lahendada struktuurilised probleemid.

***21. peatükk: üleeuroopalised võrgud***

– Eelistada transpordiinfrastruktuuri vajaduste hindamise alusel kindlaks määratud projekte ja Euroopa Ühenduse üleeuroopaliste energiavõrkude suunistes loetletud ühishuviprojekte.

***22. peatükk: regionaalpoliitika ja struktuurivahendite koordineerimine***

– Töötada riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil välja haldussuutlikkus, et rakendada vajadusel tulevikus ühenduse ühtekuuluvuspoliitikat.

***24. peatükk: õigus, vabadus ja turvalisus***

– Kiirendada jõupingutusi, et luua kooskõlas *acquis*'ga integreeritud piirihalduse süsteem, mis tugineb asutustevahelisele tihedale koordineerimisele ja personali professionaalsusele, hõlmates muu hulgas eelläbivaatamismehhanismi, mille abil tuvastatakse piiril isikud, kes vajavad rahvusvahelist kaitset.

– Jätkata varjupaiga valdkonnas õigusaktide vastavusseviimist *acquis*'ga, eelkõige kaotada Genfi konventsiooni suhtes tehtav geograafiline reservatsioon ning tugevdada pagulaste kaitset, sotsiaalset toetust ja integratsioonimeetmeid.

– Tagada tsiviilasjade valdkonnas Türgi õigusaktide vastavus *acquis*'le ning tugevdada kohtusüsteemi suutlikkust kohaldada *acquis*'d.

***27. peatükk: keskkond***

– Jätkata raamõigusaktide, rahvusvaheliste keskkonnakonventsioonide ning looduskaitset, vee kvaliteeti, kemikaale, tööstussaastet, riskijuhtimist ja jäätmekäitlust käsitlevate õigusaktidega seotud *acquis*' ülevõtmist ja rakendamist.

– Jätkata keskkonnanõuete integreerimist muude valdkondade poliitikasse.

***28. peatükk: tarbijakaitse ja tervishoid***

– Tagada tarbijakaitse eeskirjade tõhusa jõustamise ja asjakohaste tarbijaorganisatsioonide kaasamise kaudu tarbijakaitse kõrge tase.

– Töötada vaimse tervise valdkonnas välja kohalikud teenused kui alternatiiv institutsionaliseeritusele ning tagada piisavate finantsvahendite jaotamine vaimsele tervishoiule.

***29. peatükk: tolliliit***

– Viia lõpule tollialaste, kahese kasutusega kaupu ja tehnoloogiaid, lähteaineid ning võltsitud ja piraatkaupu käsitlevate õigusaktide vastavusseviimine *acquis*'ga.

***32. peatükk: finantskontroll***

– Viia Türgi kriminaalmenetluse seadustik vastavusse ELi finantshuvide kaitset käsitleva konventsiooni ja selle protokollidega.

## 4. PROGRAMMITÖÖ

Finantsabi ühinemispartnerluses kindlaksmääratud prioriteetide saavutamiseks saab taotleda kahe rahastamisvahendi raames. Programme, mis on võetud vastu enne 2006. aastat või 2006. aastal, rakendatakse vastavalt nõukogu 17. detsembri 2001. aasta määrusele (EÜ) nr 2500/2001, milles käsitletakse ühinemiseelset finantsabi Türgile. Programme ja projekte, mis on võetud vastu alates 2007. aastast, rakendatakse vastavalt nõukogu 17. juuli 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1085/2006. Komisjon on võtnud mõlema rahastamisvahendi kohta vastu vastavad rahastamisotsused, millele järgneb komisjoni ja Türgi vaheliste rahastamislepingute sõlmimine. Rahastamislepingud on õiguslikuks aluseks konkreetsete programmide rakendamisele.

Türgi võib taotleda rahastamist mitut riiki hõlmavatest ja horisontaalprogrammidest.

## 5. TINGIMUSLIKKUS

Ühinemiseelsete vahendite kaudu projektide rahastamiseks antava ühenduse abi tingimuseks on see, et Türgi täidab EÜ-Türgi lepingutega, sealhulgas tolliliidu otsusega 1/95 ja muude otsustega võetud kohustused, võtab konkreetseid meetmeid Kopenhaageni kriteeriumide tõhusaks täitmiseks ning teeb edusamme käesoleva läbivaadatud ühinemispartnerluse konkreetsete prioriteetide täitmisel.

Nende üldtingimuste täitmata jätmise korral võib nõukogu võtta vastu otsuse finantsabi peatamise kohta vastavalt määrusele (EÜ) nr 2500/2001 või nõukogu määruse (EÜ) 1085/2006 artiklile 21. Iga-aastased programmid sisaldavad ka eritingimusi. Rahastamisotsustele järgneb Türgiga sõlmitav rahastamisleping.

## 6. JÄRELEVALVE

Ühinemispartnerluse rakendamist kontrollitakse vajaduse korral assotsieerimislepingus ette nähtud mehhanismide ning komisjoni eduaruannete kaudu.

Assotsieerimislepingu allkomiteed loovad võimaluse vaadata läbi ühinemispartnerluse prioriteetide rakendamine ning tehtud edusammud õigusaktide ühtlustamisel, rakendamisel ja jõustamisel. Assotsiatsioonikomitee arutab üldisi arengusuundi, edusamme ja probleeme ühinemispartnerluse prioriteetide täitmisel, samuti allkomiteedest talle edastatud konkreetseid küsimusi.

Järelevalvet ühinemiseelsete finantsabi programmide üle teevad Türgi ja Euroopa Komisjon ühise järelevalvekomitee / ühinemiseelse abi järelevalvekomitee kaudu. Tõhusa järelevalve tagamiseks peavad kõik rahastamislepingute alusel rahastatavad projektid sisaldama tõendatavaid ja mõõdetavaid tulemusindikaatoreid. Sellistel indikaatoritel põhinev järelevalve aitab komisjonil, ühisel järelevalvekomiteel / ühinemiseelse abi järelevalvekomiteel ja Türgil vajaduse korral programme ümber kujundada ja uusi programme koostada. Ühine järelvalvekomitee / ühinemiseelse abi järelevalvekomitee tagab, et ühinemiseelsete programmide raames rahastatavad meetmed on kooskõlas ühinemispartnerlusega.

Ühinemispartnerlust muudetakse vajaduse korral ka edaspidi kooskõlas nõukogu 16. märtsi 1998. aasta määruse (EÜ) nr 622/98 (kandidaatriikidele ühinemiseelse strateegia raames antava abi ja eelkõige ühinemispartnerluse loomise kohta)[7] artikliga 2.

[7] EÜT L 85, 20.3.1998, lk 1.